

Najveća fabrika uglja u EU nalazi se u Poljskoj. Elektrana Belchatov je pet puta veća od prosečne elektrane i, sa okolnim rudnicima, vidljiva je iz svemira. To je postalo simbol velike poljske emisije CO₂. Ovako ogromnoj i ovako prljavoj fabrici nema mesta u Evropi, koja bi trebalo da predvodi globalnu borbu protiv klime.

Oštećenje klime

Ovo postrojenje je jedan od najvećih proizvođača emisije stakleničkih plinova u EU – godišnje proizvodi otprilike iste emisije kao i cela Slovačka. Prema zvaničnim podacima dostavljenim ClientEarth -u, emisija ugljen -dioksida iz elektrane Belchatov konstantno raste. Do sada je tokom svog životnog veka fabrika ispuštala oko milijardu tona CO₂ u atmosferu, što je ekvivalent trogodišnje nacionalne emisije iz Poljske. U aprilu 2014. godine, Evropska komisija ju je čak nazvala „elektranom sa najvećom klimom u Evropskoj uniji“. Iako je najveća fabrika uglja u EU, Belchatov je takođe jedna od najvećih fabrika uglja na lignit na planeti. Lignit – takođe poznat kao „smeđi“ ugalj – najprljaviji je oblik uglja.

Proširenje rudnika

Postrojenja za mrki ugalj se napajaju iz obližnjih rudnika jer je transport teškog, vlažnog uglja tako težak. Tako elektranu Belchatov opslužuju dva ogromna rudnika uglja na otvorenom: Belchatov i Szczercov. Kako su prvi iscrpljeni, operateri su pokušavali da iskopaju još jedan, rudnik Zločev, koji bi raselio 3.000 ljudi i koji bi značio uništenje 33 sela, uključujući visokospecijalizovane moderne farme, domove, škole, prodavnice, kapele i vatrogasne stanice . Obližnje stanovništvo borilo se za svoju zemlju, jer mine prete da će je preuzeti.

Zagađuje zemljište i vodu

Iskopavanje uglja lignita takođe ima štetan uticaj na zemljište i vode, uključujući zagađenje podzemnih voda i degradaciju tla. To uključuje oslobađanje tona toksičnih teških metala. Na primer, samo u rudniku Zloczev bi se svake godine u okolinu ispuštalo pet tona žive, 26 tona kadmijuma i 168 tona olova – svi poznati neurotoksini i kancerogeni.

Kako smo preduzeli akciju

Belchatov je ozloglašena vremenska bomba koja otkucava za naše podneblje. Zato smo 2018. godine pokrenuli kampanju podizanja svesti „iCo2dalej“, koja je zatražila da Belchatov preduzme hitne mere kako bi preokrenuo svoje klimatske uticaje. Više od 10.000 ljudi potpisalo je peticiju u kojoj se traži hitno smanjenje emisije CO₂. Ali videli smo da operater ne preuzima ništa.

U septembru 2019. podneli smo neviđenu tužbu protiv operatera PGE GiEK, tvrdeći da Belchatov mora prestati da nanosi štetu klimi, vodi i tlu regiona, Poljske – i dalje.

Početak kraja

U junu 2021. godine poljske vlasti su najavile da će Belchatov početi s okončanjem operacija. Plan, koji su objavile vlasti u Lodzu, predviđa smanjenje emisija za 80% do 2030. godine - ekvivalent otkazivanju godišnje emisije iz Hrvatske. Rudnici će se početi zatvarati i, prema izgledu stvari, Zločev nikada neće krenuti.

U međuvremenu, planovi navode da će se mnoge jedinice uglja u Belchatovu zatvoriti između 2030. i 2036. godine - mada mi i drugi znamo da se to mora dogoditi ranije.

Ilona Jedrasik, voditelj infrastrukture fosilnih goriva u kancelariji ClientEarth -a u Varšavi, rekla je: „Vetar se menja - kada vidite da najveća evropska kompanija za proizvodnju uglja ide u penziju, jasno je da je jedna era završena.

„Ugalj je dugo zastajao, a profitabilnost se smanjuje. Sada je najvažnije osigurati realnu budućnost onima koji su do sada bili zaposleni u industriji uglja i planirati budućnost sa niskim emisijama. Poljska vlada to duuguje poljskom narodu i Evropi.

Izvor: clientearth.org